

100. rocznica urodzin prof. Mieczysława Chorążego

Filatel.pl

Elektroniczny miesięcznik
filatelistyczny

Dostępny tylko on-line
w formacie PDF
na stronie

www.filatel.pl

Zapraszamy!

Numer listopadowy już [do pobrania](#)

XIX Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina

W uzupełnieniu informacji podanych w zapowiedzi znaczka informujemy, że autorem grafiki konkursowej jest **Marcin Władka**.

źródło: Poczta Polska

Informacje różne

100. rocznica urodzin prof. Mieczysława Chorażego

W bieżącym roku przypada 100. rocznica urodzin prof. Mieczysława Chorażego (1925 - 2021), powstańca warszawskiego, wybitnego lekarza onkologa, kawalera Orderu Orła Białego.

Gliwicki Klub Kolekcjonerów trzecim już arkuszem znaczków obrazującym pozazawodową pasję Profesora kontynuuje cykl wydawnictw filatelistyczno-numizmatycznych upamiętniających prof. Mieczysława Chorażego.

Więcej informacji można uzyskać pod nr telefonu: 533 804 646 lub e-mail: stabilul@interia.pl po 27 sierpnia br.

Władysław Gębczyk

Jubileusz 800-lecia parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tczewie w filatelistyce

W 2026 roku przypada Jubileusz 800-lecia tczewskiej parafii Farnej p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego.

Uroczyste otwarcie obchodów Jubileuszu nastąpi w trakcie uroczystej Mszy Świętej w tczewskiej Farze dnia 29 listopada 2025 r. o godz. 18.00, czyli w przeddzień pierwszej niedzieli Adwentu rozpoczynającego Nowy Rok Liturgiczny w Kościele Katolickim. Mszy Św. inaugurującej Rok Jubileuszowy w parafii przewodniczyć będzie Ordynariusz Diecezji Pelplińskiej J.E. ks. bp Ryszard Kasyna.

Parafia tczewska pod względem administracji kościelnej od samego początku należała do Archidiecezji Pomorskiej. Według przekazu z kroniki Piotra z Duisburga, kopii dokumentu Grzymistawa i starych ksiąg kościelnych z 1746 r. w Tczewie istniał już kościół parafialny zbudowany w 1226 r. Ten rok przyjmuje się za prawdopodobną datę konsekracji tczewskiej Fary. Udokumentowane wiadomości o kościele w Tczewie pochodzą także z lat 1256 i 1258.

Reasumując już od 800 lat w panoramę miasta Tczewa wpisana jest dostojna i monumentalna sylwetka kościoła Farnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego. Tczewski kościół wraz z kościołem parafialnym p.w. Św. Piotra i Pawła w Pucku jest najstarszą pamiątką budownictwa sakralnego na Pomorzu. Jest niewątpliwym niemyślnym świadkiem historii miasta. Świadkiem radości i tragedii jakie na przestrzeni ośmiu wieków przeżywali jego mieszkańcy.

Z okazji tak pięknego Jubileuszu z inicjatywy Adama Murawskiego, tczewskiego filatelisty Poczta Polska S.A. wydała trzy dziewięcioznaczkowe arkusze Spersonalizowanych Znaków Opłaty Pocztovej w opcji MójZNACZEK. Grafiki na poszczególnych znaczkach przedstawiają nie tylko zewnętrzną bryłę kościoła, ale także jego bogate wyposażenie taki jak: wszystkie ołtarze i kaplice, ambonę, kamienną chrzcielnicę, jeden z konfesjonatów oraz inne najcenniejsze zabytki tczewskiej Fary, w tym Krzyż Relikwiarzowy z pocz. XV w. oraz Monstrancję 800-lecia Parafii ufundowaną przez darczyńców w Roku Jubileuszowym. W wydanie tych arkuszy MojegoZNACZKA oprócz pomysłodawcy ich wydania duży wkład mają również: Marta Murawska, autorka większości zdjęć, Marian Stawicki, obróbka graficzna zdjęć oraz Piotr Topolski z Warszawy, autor projektu poszczególnych znaczków i całych arkuszy. W związku z wycofaniem się Poczty Polskiej S.A. z druku kartek bezmianotowych Adam Murawski wydał trzy prywatne wydawnictwa w/w kartek. Stanowią one uzupełnienie do wydań MojegoZNACZKA Poczty Polskiej S.A. i zapewne staną się częścią zbiorów niektórych filatelistów. Dotychczasowy nakład MojegoZNACZKA po 51 arkuszy z każdego wzoru został już rozdysponowany.

Dla bardziej zainteresowanych w/w wydawnictwami jeszcze krótka garść informacji historycznych dotyczących 800-lecia parafii p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tczewie

Przed 1250 r. tczewska parafia była filią kościoła w Gorzędzieju mająca mały kościółek drewniany, który spalił się podczas napaści Prusaków na Tczew w 1224

r. Na pewno, kiedy książę pomorski, Sambor II nadawał w 1260 r. prawa miejskie średniowiecznej osadzie o nazwie Tczew, istniała już w niej parafia tczewska. Pierwszym historycznym proboszczem tczewskiej Fary był ksiądz (pleban) o imieniu Jan. O pierwszym plebanie tczewskim możemy przeczytać w dokumentach z 1258 r. gdzie występuje jako świadek nadania wsi Pogódki zakonnikom cysterskim sprowadzonym z Doberanu przez księcia Sambora II oraz w 1260 r. gdzie uczestniczy w akcie nadania praw miejskich przez księcia Sambora II osadzie Tczew. W połowie XIII w. parafia tczewska była jedną z dwóch (obok lubiszewskiej) na terenie księstwa Sambora II. Przypuszcza się, że początkowo tczewskiemu kościołowi farnemu patronował Święty Mikołaj. W 1275 r. tczewska świątynia otrzymała patronat Świętego Krzyża. Najprawdopodobniej taka zmiana związana była z ofiarowaniem części chrystusowego krzyża tczewskiej Farze. Ksiądz dr Stanisław Kujot twierdził, że relikwia ta była przechowywana w kościelnym skarbcu od czasów założenia świątyni lub od końca XV wieku. Badacz podkreślał, że tego typu relikwie należały do jednych z najcenniejszych. Według niego świadczy to o tym, że darczyńcą był któryś z książąt, ponieważ żadnego z mieszczan nie byłoby stać na taki podarunek. Najczęściej przyjmuje się, że to książę Sambor II przekazał tczewskiej Farze wspomnianą relikwię. Ten z kolei mógł ją otrzymać od Krzyżaków, ponieważ byli oni w posiadaniu części Krzyża Świętego, którą przechowywali w Elblągu. Tczewska relikwia Krzyża Świętego do dziś przechowywana jest w kościele farnym, w relikwiarzu pochodzącym z pocz. XV wieku. Ów krzyż relikwiarzowy wykonany około 1410 r. jest wybitnym dziełem gotyckiego złotnictwa pomorskiego, wykonany jest ze srebra złoczonego o wysokości 86 cm, ramiona krzyża mają wymiary 41 cm x 42 cm, zaś podstawa w kształcie sześcioboku 35 cm x 28 cm. W stopie krzyża znajduje się okrągła przeszklona kapsuła (tzw. fenestrella), w której znajdują się dwie części Krzyża Świętego. Gładka powierzchnia ramion krzyża ozdobiona jest drogiymi kamieniami w oprawie z XVIII w. Niewątpliwie jest to obok rzeźby Piet? z pierwszej połowy XV w. znajdującej się obecnie w Kaplicy Świętych Niewiast jeden z najcenniejszych zabytków tczewskiej Fary.

Nie wiadomo kiedy dokładnie rozpoczęto budowę obecnej bryły świątyni. Najprawdopodobniej powstała ona na miejscu wcześniejszego drewnianego kościółka, który wymieniany był w 1226 r. Masywny kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego zbudowany jest z cegły, utrzymany w stylu gotyckim, często kojarzony jest z tzw. gotykiem nadwiślańskim lub pomorskim. Orientowana świątynia posiada wewnątrz o trzech halowych nawach równej wysokości. Było to popularne założenie architektoniczne stosowane w obrębie dawnego archidiecezji pomorskiej. W ocenie badaczy tczewska fara nawiązuje do innych kościołów, m.in. w Gdańsku i Toruniu. Najczęściej przyjmuje się, że najstarszą częścią świątyni jest wieża. Mają o tym świadczyć widoczne kamienie polne, które posłużyły do budowy fundamentów. Takie elementy jak grube mury i małe okienka, dowodzą o funkcji obronnej jaką w założeniu miała również spełniać ta część budowli. Do końca nie wiadomo, dlaczego wysoka na 30 metrów wieża została zwieńczona nadbudówką wykonaną z drewna. Ta część budowli na przestrzeni wieków była przyczyną licznych pożarów kościoła w przeszłości. Po największym pożarze tczewskiej Fary z 20.08.1982 r. drewniane wykończenie wieży zastąpiono cegłą w 1984 r. Niektórzy historycy wysuwają hipotezę że wieża tczewskiej Fary nigdy nie miała zwieńczenia murowanego (oczywiście, aż do 1984 r.). Tezę tą podtrzymywał również były proboszcz tczewskiej Fary, ksiądz prałat Robert Fabian Sawicki, który podczas głównej Mszy św. w dniu 20.08.1882 r. gdy poświęcał dwa nowe dzwony "Najświętszej Maryi Panny" (23 centnarowy) i "Św. Jan Chrzciciel" (56 centnarowy) powiedział: "Budowa wieży już od książąt pomorskich została rozpoczęta, ale przez Krzyżaków nie prowadzona dalej". Budowa innych części kościoła przebiegała etapami. Badacze przypuszczają, że powstawały one oddzielnie, a dopiero potem je łączono. Kolejnym etapem prac budowlanych miało być pojawienie się prezbiterium. W ostatniej fazie budowlanej wzniesiono kaplicę po stronie północnej. Tczewska Fara została rozbudowana w II poł. XIV wieku. Zakończenie budowy historycy datują na rok 1364 lub 1384. Niektórzy uważają, że nastąpiło to dopiero w 1400 r. Całe wnętrze świątyni posiada piękne sklepienia. W większości są one gwiaździste, za wyjątkiem czterech kaplic. W kaplicach Miłosierdzia Bożego, św. Jana Chrzciciela, Serca Pana Jezusa i Grobu Pańskiego zastosowano sklepienia krzyżowo-żebrowe.

Wszystkich, którzy chcieliby nawiedzić kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tczewie w roku Jubileuszowym serdecznie zapraszam do Grodu Sambora II.

Adam Murawski

Redakcja: Marek Jedziniak, Wydawca: Marek Jedziniak, email: kzp@kzp.pl. Pismo bezpłatne, ukazuje się wyłącznie w formie elektronicznej. Archiwalne numery do pobrania na stronie internetowej „Katalog Znaków Pocztowych” www.kzp.pl/biuletyn.

Informacje o nowych znaczkach, datownikach, erkach i pocztach specjalnych udostępnia Poczta Polska. Wykorzystanie jakichkolwiek materiałów z biuletynu możliwe jedynie za zgodą redakcji.